

Hulp uit de eigen etnische groep werkt goed

Allochtonen spelen voor

Goed voorbeeld doet goed volgen. Dat is geen doodoener als het om allochtone leerlingen gaat. Als zij hulp krijgen van een oudere broer of zus of ander familielid, schoppen zij het het verst in het onderwijs. Maurice Crul concludeerde dit in een promotieonderzoek. Elders wisten ze het al langer. In huiswerkklassjes in de grote steden spelen allochtone studenten voor grote broer en zus. Muttalip Metin: 'Zo wil ik voorkomen dat deze Turkse kinderen dezelfde lange omweg moeten afleggen die ik heb afgelegd.'

In de achterkamer van student rechten Muttalip Metin (25) in Rotterdam-Zuid komen iedere dinsdag- en donderdagavond zeven Turkse basisschoolleerlingen bij elkaar. Hij had het proefschrift *De sleutel tot succes* van Crul zelf kunnen schrijven. Lacherig: 'Ik zeg het al jaren en Crul schrijft er een proefschrift over. In het onderwijs hebben de leraren het te druk en zijn de groepen te groot om allochtone kinderen het noodzakelijke te bieden. Hoeveel geld de overheid er ook in pompt, het lukt maar niet om achterstanden in te halen en allochtone ouders bij de school te betrekken. Met mijn aanpak lukt dat wel, dus dat moet in de hele stad gesubsidieerd gaan gebeuren. De kinderen zien aan ons dat je als allochtoon ook succes kunt hebben op school.'

Uit onderzoeken is bekend dat de miljarden guldens voor achterstandsbestrijding tot nu toe weinig effect hebben. Inmiddels zijn de gemeenten verantwoordelijk voor het bestrijden van onderwijsachterstanden. Zij subsidiëren hier en daar projecten buiten de school. Zo proberen allerlei organisaties om allochtone ouders meer bij het onderwijs te betrekken. Sommige hogescholen en universiteiten schakelen allochtone mentoren in voor hun eerstejaars. De promovendus Crul begon met een subsidie van het ministerie aan een mentorenproject, waarbij dertig allochtone studenten leerlingen van het Amsterdamse Espritcollege gaan begeleiden.

Lange omweg

Muttalip Metin doorliep zelf een lange weg voordat hij op de Erasmus Universiteit terecht kwam. Met een zucht: 'Lbo, mbo, hbo, universiteit. Ik wil deze kinderen die omweg besparen. Op de basisschool heb ik een verkeerd schooladvies gekregen, zoals bij zo veel allochtone kinderen gebeurt.' Zijn collega-begeleider, Emine Demir (22), studente facilitaire dienstverlening, deed het sneller. 'Ook mij werd verteld dat ik naar lbo of mavo moest, maar al snel stapte ik over naar havo, en daarna naar hbo. Ik had een oudere zus die me kon helpen met de stof.' Beiden hadden op school moeite met de Nederlandse taal. Metin: 'Thuis werd er Turks gesproken. Bovendien was ik de enige die studeerde. Met vragen over mijn huiswerk kon ik bij niemand van de familie terecht.'

Oh, zit het zo!

De stimulans en de financiën om te studeren kwamen van een oudere broer van Metin. Hij kwam daar vaak over de vloer en begon de kinderen te helpen met hun huiswerk. 'Die hadden heel vaak zoiets van "Oh, zit het zo!" Ze gingen snel vooruit. Andere vaders en moeders hoorden daarvan en klopten ook bij me aan. Zo is het drie jaar geleden ontstaan.' Vorig jaar kwamen er ook een paar leerlingen uit het voortgezet onderwijs. 'Dat werkte niet zo goed. Die kinderen hadden al zo'n achterstand opgelopen, dat ik ze naar mijn gevoel niet genoeg mee kon geven. Bovendien hadden ze zo veel

huiswerk, dat ze hier alleen maar huiswerk kwamen doen. Nu houd ik het bij de *basiskids*. Bij hen kan ik veel bereiken, zodat ze daarna met voldoende bagage naar de middelbare school kunnen.' De kinderen maken op de twee avonden geen huiswerk, maar krijgen extra stof. Demir: 'De nadruk ligt op de Nederlandse taal. Werkwoorden en zinsbouw oefenen, boeken lezen, discussiëren.' Metin vult aan: 'We proberen de leemte op te vullen van thuis. Ouders of broers en



grote broer en zus

zussen kunnen de kinderen meestal niet helpen met school. Wij nemen dat over. Ik spreek de ouders er constant op aan om met het kind bezig te zijn. Lees samen een boekje. Laat het kind z'n huiswerk maken. Ik wil de kinderen en de ouders eigenlijk maar één jaar begeleiden. Dan moeten de ouders het overnemen. Ik kan ze toch niet tot hun achttiende helpen?! Ik heb geen subsidie, geen ruimte en beperkte tijd.'

Vooruitgang

Doodstil is het in de zaal van het wijkcentrum in hartje Rotterdam, waar een ander huiswerkproject loopt. Woensdagavond, twintig Kaapverdiaanse leerlingen, gebogen over hun huiswerk. De één heeft 'maakwerk', de ander is aan het stampen voor een proefwerk. Af en toe gaat er een vin-

ger omhoog. Een begeleider knielt naast het tafeltje neer en helpt de leerling fluisterend met een wiskundesom. Ze snapt de vraag niet. Die is zo raar opgeschreven. De 37 kinderen die ingeschreven staan - iedere avond komen er zo'n 25 - zijn afkomstig van vbo tot en met vwo. Het project wordt gesubsidieerd door de gemeente. Daarnaast betalen de ouders een tientje per maand.

Didi Lopez (22), vierdejaarsstudent bedrijfseconomie en coördinator van de drie jaar lopende huiswerkbegeleiding: 'Dat tientje is bedoeld om de serieuze kant van de avonden te benadrukken. Van gratis dingen verwachten mensen niet zo veel. Ik ben de enige betaalde kracht. Maar als dat opeens niet meer zo zou zijn, zou ik gewoon doorgaan! Het is geweldig om deze leerlingen te kunnen helpen. Ik zie vooruitgang en

dat geeft heel veel voldoening.' Zelf kreeg Lopez geen steun van oudere broers of zussen. Hij wil dat andere kinderen die hulp wel krijgen. Is het niet van de ouders of broers en zussen, dan wel van hem en de negen andere, vrijwillige, begeleiders.

Dubbelleven

Naast taalproblemen worstelen veel Kaapverdiaanse jongeren met de kloof tussen thuis en school. Ze leiden een dubbelleven. Thuis krijgen ze een behoorlijk autoritaire opvoeding en op school krijgen ze steeds meer vrijheid. Lopez: 'In het studiehuis bijvoorbeeld wordt heel veel initiatief van de leerlingen verwacht. Daar zijn wij niet mee grootgebracht. De meesten slaan dan helemaal door naar de Nederlandse cultuur en dan krijgen ze problemen met de ouders. Als ze vasthouden aan de strakke regels van de Kaapverdiaanse cultuur, komen ze op school in de knel. Wij organiseren ook ouderavonden en dan zeggen ouders: "Als je blijft, doe er wat aan, naar ons luisteren ze niet." Wij proberen ze te helpen om een goede mix van de twee culturen te maken. Iedere maand hebben we intervisiegesprekken met de leerlingen, waarin we ze stimuleren na te denken over wie ze zijn, wat ze willen.'

De leerlingen komen vaak uit grote gezinnen en dat levert een praktische reden op om op maandag- en woensdagavond naar de huiswerkklass te komen. 'Vaak zijn er vijf of meer kinderen en dan is het moeilijk om een rustig plekje in huis te vinden om je huiswerk te maken. Bovendien hebben de ouders vaak niet het niveau om hun kinderen te helpen.'

Werk overnemen

De leerlingen brengen hun eigen leerboeken mee en gaan aan het werk. De vier begeleiders per avond komen pas



foto: Ingrid van Beek

Didi Lopez: 'Het is belangrijk dat leerlingen zien dat mensen uit de eigen etnische groep het ver kunnen schoppen.'

in actie als er een vraag om hulp is. 'En dan gaan we nog niet alles voor-kauwen, want daar leren ze niets van. Ze moeten het zelf doen.' De meeste vragen komen over wiskunde, natuurkunde en Duits. Van elke leerling weet Lopez wat de probleemvakken zijn. Hij overlegt met ouders en met mentoren op school. 'Dat loopt redelijk, maar sommige scholen sputteren tegen. Die zijn bang dat wij hun werk overnemen. Maar ja, dan moeten ze zelf maar huiswerkbegeleiding organiseren.' Met een laconiek handgebaar: 'Wij springen gewoon in het gat. Op school weten docenten vaak niets van de verschillende allochtone groepen. Bovendien zijn er nauwelijks allochtone leraren om als voorbeeldfiguur te dienen.'

De begeleiders hebben allemaal min-

ik het. Dat probeer ik over te brengen.'

Hij is ervan overtuigd dat de huiswerkbegeleiding helpt. 'Aan nieuwe leerlingen vragen we wat de probleemvakken zijn en daar letten we dan extra op. En dan zie je de cijfers gewoon omhoog schieten. Van de zomer heb ik een meisje intensief geholpen met wiskunde. Die is van een 3 naar een 8 gegaan. Dan sta ik gewoon te springen van blijdschap!'

Steuntje in de rug

In Den Haag kunnen Surinaamse kinderen al een kwart eeuw terecht bij Stichting Stuka, gesubsidieerd door de gemeente. Stuka is Surinaams voor studeren. Inmiddels is de doelgroep verbreed en staan er zo'n tweehonderd kinderen op de lijst, van Suri-

naams tot Chinees, van Marokkaans tot Antilliaans. Alle begeleiders, onder wie ook enkele autochtonen, dragen naamplaatjes met het vak waarin ze hulp bieden. Een paar van hen kwamen vroeger al in activiteitencentrum De Lis in de Schilderswijk om zelf huiswerkbegeleiding te krijgen. Iedere week zijn er op zaterdagmiddag tussen de twintig en dertig leerlingen, van groep 8 van de basisschool tot en met de hoogste klassen

Voor de rust

Exacte vakken en Nederlands zijn de struikelvakken. Daar komen de meeste vragen over. Amirkhan: 'De methodes vragen steeds meer om begrijpend lezen. Daar hebben deze leerlingen nogal eens moeite mee. Ook weten sommige kinderen niet hoe ze moeten leren, hoe ze stof voor een proefwerk in hun hoofd moeten krijgen.' Veel leerlingen komen bij Stuka omdat er thuis niemand is die antwoord heeft op hun vragen en omdat er in de vaak grote gezinnen geen rustige plek is om huiswerk te maken. Kern van de aanpak van Stuka is de persoonlijke aandacht voor de leerling. En of die aandacht nou komt van een allochtone of autochtone begeleider, dat is niet zo belangrijk. Umesh Rambaran Nishre (27), student rechten: 'Het gaat erom dat wij geen leraar zijn, dat wij niet boven de leerling staan, zoals dat op school het geval is.' Amirkhan haakt in: 'Ze zijn hier veilig. Wij vragen geen dossier op bij de school, een leerling kan hier beginnen met een schone lei.' Lachend: 'Op mijn school geven we ook huiswerkbegeleiding, maar hier komen er veel meer. Een leerling heeft geen zin om na schooltijd weer bij dezelfde leraren aan te schuiven.'



foto: Harold Naayer

Muttalip Metin (rechts) maakte een omweg van lbo via mbo en hbo naar universiteit. Dat wil hij Turkse leerlingen besparen.

stus mbo en zitten veelal op hbo of universiteit. Van de tien zijn er zeven Kaapverdiaans. 'Meer kan ik er helaas niet vinden. Het is belangrijk voor de leerlingen om te zien dat mensen uit de eigen etnische groep het ver kunnen schoppen. Dat is een voorbeeld voor ze', meent Lopez. 'Maar nog steeds zijn er een aantal die zeggen: "Didi, jij bent slim, dáárom kun je het." Dat is onzin, want ik werk ervoor en daarom kan

naams tot Chinees, van Marokkaans tot Antilliaans. Alle begeleiders, onder wie ook enkele autochtonen, dragen naamplaatjes met het vak waarin ze hulp bieden. Een paar van hen kwamen vroeger al in activiteitencentrum De Lis in de Schilderswijk om zelf huiswerkbegeleiding te krijgen. Iedere week zijn er op zaterdagmiddag tussen de twintig en dertig leerlingen, van groep 8 van de basisschool tot en met de hoogste klassen

Forum, Instituut voor Multiculturele Ontwikkeling, heeft een boekje uitgebracht over initiatieven van allochtonen om schoolsucces te vergroten. Het heet Gouden Schakels en is te bestellen bij Forum, tel. (030) 297 43 21, fax (030) 296 00 50, bestelnummer 983.2120.